

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ
ANNA ZALEWSKA

Warszawa, 18 lipca 2018 r.

DWKI-WSPE.4034.37.2018.AP

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

odpowiadając na pismo nr XI.7036.12.2017.AKB z 11 lipca 2018 r. w sprawie zmian w zakresie organizacji indywidualnego nauczania, uprzejmie wyjaśniam, że dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi objęte są szczególną troską i wsparciem Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Zasadniczym celem wprowadzanych zmian było włączenie każdego ucznia do grupy rówieśniczej. Uczeń ze specjalnymi potrzebami otrzyma wszechstronną, adekwatną do swojej sytuacji i stanu zdrowia, pomoc.

Pakiet trzech rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r.:

- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 1616);
- zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591);
- warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578)

przedstawia możliwości prawne kształcenia i wychowania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zgodnie z przywołanymi przepisami uczniowie z niepełnosprawnościami, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, mogą mieć zorganizowane zajęcia w formie indywidualnej lub w grupie liczącej do 5 osób. Zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z dzieckiem może wskazać takie rozwiązanie w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym. Kwestie te zostały uregulowane w przepisach § 6 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym*.

Uczniowie, którzy mają trudności w funkcjonowaniu w szkole i wymagają zajęć w formie indywidualnej, mogą być objęci indywidualizowaną ścieżką kształcenia (na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej). Rozwiązania w tym zakresie przedstawione zostały w § 12 rozporządzenia *w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*. Przepisy te nie dotyczą uczniów z niepełnosprawnością. Uczeń objęty indywidualizowaną ścieżką kształcenia realizuje program nauczania, z dostosowaniem metod i form ich realizacji do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w szczególności wynikających ze stanu zdrowia.

Do kompetencji dyrektora szkoły należy ustalenie tygodniowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych realizowanych indywidualnie z uczniem¹ lub w klasie z rówieśnikami (z uwzględnieniem opinii publicznej poradni oraz konieczności realizacji przez ucznia podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstawy programowej kształcenia w zawodach). Brak określenia w przepisach minimalnego lub maksymalnego wymiaru godzin zajęć realizowanych indywidualnie z uczniem pozwala dyrektorowi zaplanować i zorganizować proces kształcenia ucznia odpowiadający jego potrzebom i możliwościom psychofizycznym. Takie elastyczne rozwiązanie wzmacnia obowiązki szkoły w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem.

Projekty były szeroko konsultowane. Z inicjatywy Ministra Edukacji Narodowej 15 maja 2017 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” odbyły się w tej sprawie rozmowy z rodzicami oraz przedstawicielami organizacji reprezentujących dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci przewlekle chore. Wspólnie ustalono takie zapisy rozporządzenia, które zapewniają organizację edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami odpowiadającą realnym potrzebom dziecka.

¹ § 12 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591).

Ministerstwo Edukacji Narodowej organizuje szkolenia i konferencje dla dyrektorów oraz nauczycieli dotyczące upowszechniania, a także wdrażania edukacji włączającej.

18 października 2017 r. odbyła się ogólnopolska konferencja *Uczeń ze specjalnymi potrzebami a zmiany w prawie oświatowym*. Konferencja adresowana była do dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek oraz nauczycieli. Miała ona na celu zaprezentowanie nowych rozwiązań dotyczących kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uczestnicy konferencji dowiedzieli się w jaki sposób wprowadzać zmiany dotyczące kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami w szkołach. Wydarzenie było transmitowane on-line. Dodatkowo materiał wideo z konferencji dostępny jest na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji².

Ponadto kuratorzy oświaty, na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, w okresie od listopada do grudnia 2017 r., organizowali konferencje dotyczące upowszechniania rozwiązań prawnych oraz dobrych praktyk w zakresie organizacji kształcenia i wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Adresatami konferencji byli dyrektorzy przedszkoli, szkół i placówek, a także nauczyciele odpowiedzialni za organizację kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Program każdej z konferencji obejmował następujące zagadnienia:

1. Istotę edukacji włączającej w podnoszeniu jakości edukacji wszystkich uczniów.
2. Zmiany w przepisach prawa dotyczące organizacji kształcenia i wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3. Dyskusję.
4. Prezentację dobrej praktyki z terenu województwa z przedstawieniem aktywnej formy realizacji działań przedszkola, szkoły czy placówki z udziałem uczniów.

Ośrodek Rozwoju Edukacji, we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, przygotował również poradnik *Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym w systemie edukacji w świetle nowych przepisów prawa oświatowego*. W publikacji omówiono nowe rozwiązania prawne oraz praktyczne przykłady na temat organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kształcenia specjalnego i indywidualnego obowiązkowego rocznego wychowania

² <https://www.ore.edu.pl/2017/11/uczen-ze-specjalnymi-potrebami-edukacyjnymi-a-zmiany-w-prawie-oswiatowymfilm-i-materialy-z-konferencji/>

przedszkolnego oraz indywidualnego nauczania. Poradnik dostępny jest na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji³.

Warto podkreślić, że wprowadzone regulacje, wskazujące na obowiązki nauczycieli i dyrektorów szkół w zakresie włączania ucznia niepełnosprawnego w zajęcia z rówieśnikami i życie szkoły, będą sprzyjać eliminowaniu praktyk polegających na izolowaniu dziecka z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy bariery w zakresie jego funkcjonowania podczas zajęć z klasą w rzeczywistości leżą po stronie szkoły.

Dodatkowo informuję, że w każdym kuratorium oświaty powołano wizytatorów przeszkolonych w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych⁴. Celem ich pracy jest wsparcie dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli w realizacji edukacji włączającej.

Ponadto podczas spotkania kuratorów oświaty z dyrektorami szkół w sierpniu 2018 r., dyrektorzy zostaną zobligowani do zorganizowania spotkań z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, aby odpowiedzieć na wszystkie pytania i rozwiązać ewentualne wątpliwości.

Pragnę zapewnić, że każda niepokojąca informacja dotycząca organizacji kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami jest przez nas szczegółowo sprawdzana i rozwiązywana, a na nieprawdziwe doniesienia medialne natychmiast reagujemy.

W związku z zainteresowaniem kwestiami edukacji włączającej zapraszam serdecznie Pana Ministra wraz z wyznaczonymi pracownikami na spotkanie, podczas którego dokładnie omówimy pozytywne zmiany, które wprowadziliśmy i odpowiemy na wszystkie ewentualne pytania.

Ze względu na wagę problematyki proponuję zorganizowanie takiego spotkania jak najszybciej, jeszcze w bieżącym tygodniu.

Z wyrazami szacunku

Anna Zalewska

³ <https://www.ore.edu.pl/2018/02/uczen-ze-speporadnik-dla-dyrektorow-2/>

⁴ <https://www.ore.edu.pl/2017/10/wizytatorzy-ds-specjalnych-potrzeb-edukacyjnych-spe-2/>